

uplatňovaný zmatek způsobem odpovídajícím zákonu, nedržíc se skutkových zjištění rozsudku, jak by při správném provádění hmotně-právního zmatku činiti měla, nýbrž vychází ze skutkového předpokladu rozsudkem nezjištěného, ba jím vyloučeného, že obžalovaný neměl úmyslu poškoditi. Bylo tudíž zmateční stížnost jako dílem neodůvodněnou, dílem po zákonu neprovedenou zavrhnouti.

Čís. 3302.

Zločinem podle § 93 tr. zák. jest již pouhé omezování, nikoli teprve naprosté odnětí osobní svobody člověka; zločin páše se již tím, že se postižené osobě překáží v užívání její osobní svobody, nikoliv teprve tím, že se jí to znemožňuje. Stačí, že byly volnému pohybu oné osoby kladeny překážky, třebaš nebyly nepřekonatelné, ani takové síly, že se stal jakýkoliv odpor napadené osoby nemožným.

O pouhém ztížení, znesnadnění pohybu bude lze mluvit jen tehdy, trvá-li činnost pachatelova, střetnuvší se s opačnou vůlí postižené osoby, po dobu tak nepatrnou, že ji osoba ta právě pro její rychlé skončení nepociťuje jako vážnou překážku, již musí zdolat, by si zjedнала volnost pohybu, nýbrž jen jako obtěžování, od něhož bude upuštěno, jakmile obranou naznačí že se jím cítí ve volném pohybu zkrácena.

Okolnost, že činnost pachatelova trvala jen poměrně krátkou dobu, může býti vyvážena větší intenzitou překážek volného pohybu, obzvláště vážností účinků, které jimi najmě i v duši postižené osoby nastaly.

V subjektivním směru se vyžaduje a stačí (kromě vědomí o protiprávnosti jednání) vědomí pachatelovo, že napadená osoba pociťuje jeho jednání jako omezování osobní svobody.

Zločin podle § 128 tr. zák. předpokládá u zneužitě osoby stav bezbrannosti, jímž se rozumí naprostá nezpůsobilost, klásti odpor, naprosté zrušení svobody vůle potud, že bezbranná osoba nemá nižádné možnosti, zjednati své vůli průchod proti opačné vůli pachatele, závadným jednáním uskutečňované.

Pro zločin § 128 tr. zák., jehož objektivní skutková podstata liší se od skutkové podstaty zločinu násilného smilstva podle §§ 125, 127 tr. zák. jen růzností způsobu pohlavního zneužití, nelze předpokládati intenzivnější tíseň zneužívané osoby než pro zločin násilného smilstva. U tohoto zločinu pak se předpokládá toliko bezbrannost relativní, totiž — ovšem naprostá — neschopnost k odporu pachateli a to právě proti onomu počínání pachatelovu, proti němuž má býti osoba ta chráněna.

(Rozh. ze dne 24. října 1928, Zm I 446/28.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 24. května 1928, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými Robert Z. zločinem veřejného násilí podle § 93 tr. zák., Gustav Z. zločinem zprznění podle § 128 tr. zák.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost domáhá se — uplatňujíc důvody zmatečnosti podle § 281 čís. 5, 9 [přesněji 9 písm. a)] a 10 tr. ř. — v konečném návrhu úplného sprostění obžalovaných, ačkoliv sama připouští, že čin Roberta Z-a zakládá skutkovou podstatu přestupku § 496, po případě § 411 tr. zák. a ačkoliv nedokazuje, že čin Gustava Z-a nenaplní ani skutkovou podstatu přestupku proti veřejné mravopočestnosti podle § 516 tr. zák. a přestupku útisku (využívání tísně) podle § 1 zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 309 sb. z. a n., s kterýchžto hledisek bylo by o činu Gustava Z-a uvažovati, kdyby bylo, jak stížnost tvrdí, právně pochybeným jeho podřadění pod ustanovení § 128 tr. zák. Zákonným prováděním žádného z důvodů zmatečnosti číselně uplatňovaných aneb i jen některého jiného z důvodů v § 281 tr. ř. výlučně uvedených nejsou vývody, jimiž dokazuje stížnost rozpor skutkových, ba dokonce právních závěrů rozsudku — o době trvání obrany Z-ové a zlém úmyslu Roberta Z-a pokud se týče o bezbrannosti oné oproti Gustavu Z-ovi — se stavem spisů, pokud se týče se stavem věci. Právní závěry rozsudku jsou výronem úvah nalézacího soudu o právním významu skutečností, které vzal za prokázány, a proto jest možné — i s hlediska hmotněprávních zmatků čís. 9 a 10 — jedině jich srovnávání se skutkovými závěry rozsudku. Tyto jsou výsledky úvah soudu o tom, ke kterým skutečnostem poukazují výsledky hlavního přelíčení ve vzájemné své souvislosti, projevy přesvědčení, kterého nabyl soud rozbořem celého průvodního materiálu po té stránce, zda jsou či nejsou napovězené skutkové okolnosti prokázány, a nehodí se ku přímému srovnání se spisy, ježto jest zákonem soudu pro ony úvahy o přesvědčení zaručena volnost a tím zakázáno přezkoumání věcné správnosti jejich výsledků, pokud se týče jeho projevů. Proto jest se zabývatí vývody stížnosti jen, pokud buduje hmotněprávní námítky přímo na skutečnostech rozsudkem zjištěných a pokud vytýká rozsudečnému zjištění, jež jest podle toho učiniti podkladem právních úvah, některou z formálních vad uvedených v § 281 čís. 5 tr. ř. výlučně, buď výslovně nebo zřetelným poukazem, obzvláště vadu neúplnosti zdůrazňováním některého výsledku hlavního přelíčení. Než ani s těmito vývody nelze po žádné stránce souhlasiti a budiž ihned podotčeno, že k dokázání bezpodstatnosti výtek neúplnosti postačí, jelikož se zmatek podle § 281 čís. 5 tr. ř. vztahuje jen k výrokům o rozhodných skutečnostech, již důkaz, že opomenutý výsledek hlavního přelíčení neměl závažného významu pro rozsudečný závěr, že mu nevalil. Zločinem jest podle nadpisu § 93 tr. zák. již pouhé omezování osobní svobody člověka, nikoliv teprve naprosté odnětí svobody, a zločin ten páše se podle toho, jak je skutková podstata v samotném § 93 tr. zák. vymezena, již tím, že se postižené osobě překáží v užívání její osobní svobody, nikoliv teprve tím, že se jí užívání osobní svobody znemožňuje. Stačí, že byly volnému pohybu postižené osoby kladeny překážky, třebaže nebyly překážky ty nepřekonatelné, nanejvýš že nebyly takové síly, že se stal jakýkoliv odpor postižené osoby nemožným. Proto není rozsudečný závěr, že Robert Z. překážel Z-ové v užívání osobní svobody, zvrácen tím, že se — jak rozsudek zjišťuje — Z-ová mohla brániti a se bránila,

ani tím, že Z-ová — jak stížnost zdůrazňuje — udala, že se silně bránila, takže se Gustav Z. k ní nemohl přiblížit a že se po celou tahanici stále bránila, to tím méně, že k opodstatněnosti závěru, k převaze sil Roberta Z-a a dokonce k neúspěšnosti odporu Z-ové poukazuje další rozsudečné zjištění, že se Z-ová nemohla Robertu Z-ovi vyprostiti, a další její seznání samotnou stížností zdůrazňované, že její síly byly by bývaly brzy vyčerpány, a že by se byla musela poddati, t. j. upustiti od dalšího odporu, kdyby nebyla bývala zavolala nějaká žena (Gertruda P-ová). Z rámce zločinného omezování osobní svobody vypadala by jen činnost, která se možnosti v zákoně výslovně uvedené, totiž stavu uvěznění, ani nepřibližuje, záležejíc v pouhém ztěžování (znesnadňování) pohybu, t. j. v kladení překážek tak nepatrných, že mohou býti kýmkoliv a beze všeho přemoženy. O útok tak nepatrné síly však ve zjištěné činnosti Roberta Z-a — že srazil Z-ovou (obličejem) k zemi, tiskl ji k zemi, držel ji a cpal jí sních do úst, by zabránil jejímu křiku — nešlo, nanejvýš když k nezdolatelnosti překážek volného pohybu poukazují neúspěšnost dosavadního odporu Z-ové a nastávající pro ni nemožnost dalšího odporu. Závažným pro poznatek, zda šlo o překážení v užívání osobní svobody či o pouhé ztěžování volného pohybu, může býti arciť i doba, po kterou pachatelův nápor trval, které tudíž bylo třeba k tomu, by se postižená osoba setrváním na svém záměru a případnou obranou pachatele zbavila. Než o pouhé ztížení, znesnadnění pohybu bude s tohoto hlediska lze mluvit jen tehdy, trvá-li činnost pachatelova, střetnuvší se s opačnou vůlí postižené osoby, po dobu tak nepatrnou, že ji osoba ta právě pro její rychlé skončení nepociťuje, jako vážnou překážku, již musí zdolat, by si zjedнала volnost pohybu, nýbrž jen jako obtěžování, od něhož bude upuštěno, jakmile obranou naznačí, že se jím cítí ve volném pohybu zkrácena. Jinak nelze, ježto zákon shledává v okolnosti, že obmezení trvalo déle tří dnů, důvod vyšší trestní sazby, a jinak o jeho době nemluví, požadovati, by omezení osobní svobody trvalo po určitou delší dobu. Rozhodným jest jen řečený, ovšem důvodný pocit postižené osoby a okolnost, že činnost pachatelova trvala jen poměrně krátkou dobu, může býti vyvážena větší intenzitou překážek volného pohybu, obzvláště vážností účinků, které jimi, nanejvýš i v duši postižené osoby nastaly. Proto nelze shledati právní omyl v tom, že rozsudek první stolice podřadil činnost obžalovaného Roberta Z-a, ačkoliv nezjistil, že trvala po určitou delší dobu, pod ustanovení § 93 tr. zák., kdyžť jest — nehledíc k tomu, že Robert Z. neupustil od své činnosti dobrovolně, nýbrž teprve na pokřik P-ové, by děvče nechal a by otec tam šel — zjištěno, že překážení Z-ové ve volném pohybu trvalo ne snad jen několik okamžiků, nýbrž déle, alespoň několik, třebaž ne celých 15 minut, že křičela o pomoc, snažila se — ovšem marně — vší silou se mu vyprostiti, že utrpěla různá poranění a rozčilením omdlela, když pak doběhla domů. Důsledkem toho nezáleží na přesném určení doby, po kterou bylo činností obžalovaného Z-ové ve volném pohybu, v užívání svobody překáženo, takže nelze — nehledíc ani k tomu, že výsledky hlavního přelíčení, v rozsudku správně uvedené, neumožňovaly přesnější zjištění — rozsudku důvodně vytýkati nejasnost anebo vnitřní rozpor podle § 281 čís. 5 tr. ř. proto, že uvádí jako dobu, po kterou obžalovaný ve

svém jednání pokračoval, jednak »asi 15 minut«, jednak »delší dobu, alespoň několik, třebas ne právě 15 minut«.

Po subjektivní stránce se vyžaduje a stačí pro zločin § 93 tr. zák. — kromě vědomí o protiprávnosti jednání, jehož se vývody stížnosti nedotýkají — vědomí pachatele, že překáží postižené osobě proti její vůli ve volném pohybu, vědomí, že osoba ta pocituje jeho jednání jako omezení osobní svobody. Vědomí to je zjištěno; ba rozsudek zjišťuje přímý úmysl obžalovaného Roberta Z-a, omezovati Z-ovou v její svobodě. Příslušný výrok rozhodovacích důvodů, který má ostatně oporu i v předchozích zjištěních o obraně a o volání Z-ové o pomoc, jež obžalovaný nemohl nepostřehnouti a jež si nemohl jinak vykládati než jako vážný odpor Z-ové, jest náležitě odůvodněn úvahami, kterými se soud řádně vypořádává i s obhajobou obžalovaného, v jednom z přechozích odstavců správně uvedenou. Vývody stížnosti o nedostatku úmyslu, zejména zopakování obhajoby a poukaz na místo činu — o noční době se stížnost ovšem nezmiňuje — nejsou než protiúvahami, přezkoumáváním věcné správnosti soudního zjištění a jako takové nepřipustným brojením proti volnému soudcovskému přesvědčení. Napadenému závěru není na závadu, že nemohl býti zjištěn záměr obžalovaného; omezováním v užívání osobní svobody, překážením ve volném pohybu mohla býti uskutečněna i udánlivá pohnutka obžalovaného, pomstíti se na Z-ové za to, že mu v hostinci k vůli kabelce nadávala; ostatně rozsudek nevyklučuje, nýbrž jen nepokládá prokázaným zlý úmysl obžalovaného Z-ovou tělesně (správně pohlavně) zneužití. Závěru o zlém úmyslu nebyla na závadu ani okolnost, že Z-ová mluví o pranici a o potýkání se; zřejmě vyjadřuje těmito výrazy jen, že se proti útokům obžalovaného stále a úsilovně bránila; jest jimi tudíž napovězena jen okolnost, k níž nalézací soud bez tak přihlížel; také přihlížel (podává výpovědi svědků, kteří slyšeli křik Z-ové) k okolnosti, že čin spáchán nedaleko obydlených domů. Proto nelze v oněch vývodech stížnosti shledati ani důvodnou výtku neúplnosti, ani některé jiné zmatečnosti.

Zločin § 128 tr. zák., jímž byl uznán vinným obžalovaný Gustav Z., předpokládá — jak stížnost právem zdůrazňuje — u zneužití osoby stav bezbrannosti, jímž se rozumí naprostá nezpůsobilost, klásti odpor, naprosté zrušení svobody vůle potud, že bezbranná osoba nemá nižádné možnosti, zjednati své vůli průchod proti opačné vůli pachatele, závadným jednáním uskutečňované. Avšak nelze pro zločin § 128 tr. zák., jehož objektivní skutková podstata liší se od skutkové podstaty zločinu násilného smilstva podle §§ 125, 127 tr. zák. jen růzností způsobu pohlavního zneužití, předpokládati intensivnější tíseň zneužívané osoby než pro zločin násilného smilstva. U tohoto zločinu se předpokládá — viz slova »neschopnou klásti je mu odpor« v § 125 a slovo »bezbrannost« v § 127 tr. zák. — toliko bezbrannost relativní, totiž — ovšem naprostá — neschopnost k odporu pachateli a to, jak plyne z následujících slov »a zneužije jí v tomto stavu k mimomanželské souloži«, právě proti onomu počínání pachatelovu, proti němuž má býti osoba ta chráněna. Proto stačí též pro pojem bezbrannosti ve smyslu § 128 tr. zák. takový stav postižené osoby, ve kterém jest — třebaže je ještě s to, by se bránila proti útokům jiné osoby než pachatele zločinu § 128 tr.

zák., nebo proti jinakým, ozvlášť dále jdoucím útokům tohoto pachatele — naprosto nezpůsobitou k odporu proti zahájenému tímto pachatelem pohlavnímu zneužívání jejího těla jinakým způsobem než souloží, neboli zbavena jakékoliv možnosti, by se ubránila jinému pohlavnímu zneužití než souloží. Z-ová byla bezbrannou proti smilným činům Gustava Z-a, any v době jejich byly veškeré její síly, celá její schopnost k odporu vyčerpány obranou proti útokům Roberta Z-a, i byla bezbrannou proti ohmatávání svého pohlavního ústrojí (včetně strčení prstů do něho) rukou Gustava Z-a, třebaže mohla vhodnými pohyby těla zabránit, by se Gustav Z. nedostal tak blízko k ní, by mohl na ní vykonati soulož aneb o ni se pokusiti. Známce bezbrannosti dostalo se podle toho řádného, zákonu hovícího opodstatnění rozsudečným zjištěním, že se Z-ová bránila v době souzeného skutku Gustava Z-a proti Robertu Z-ovi, bránila se mu ze všech sil, ale nemohla se nijak bránit proti útoku Gustava Z-a, neměla síly a prostředků, by útok ten zmařila. Vzhledem k tomuto skutkovému zjištění nelze rozsudečnému předpokladu, že Z-ová byla v době skutku Gustava Z-a osobou bezbrannou, vytýkati právní mylnost ve smyslu § 281 čís. 9 písm. a) nebo 10 tr. ř., ani různým částem onoho zjištění rozpor nebo nejasnost podle § 281 čís. 5 tr. ř. a nelze posléze vytýkati rozsudku neúplnost podle § 281 čís. 5 tr. ř. z důvodu, že nepřihlížel výslovně k udání Z-ové, pro posouzení její bezbrannosti proti pouhým dotekům jejího pohlavního ústrojí rukou Gustava Z-a bezvýznamnému, že se následkem její silné obrany Gustav Z. více k ní přiblížiti nemohl. Pro posouzení pak, zda zneužil obžalovaný Gustav Z. Z-ové, t. j. zda ohmatával její přirození proti její vůli, jest bez významu okolnost, že ji doprovázel domů s jejím svolením, a že ji na cestě před souzeným skutkem líbal a sahal jí shora pod šaty na prsa; neboť, nehledíc k tomu, že svědkyně Z-ová udala, že chtěla od Gustava Z-a odejít, když jí sáhl nahoře pod šaty, nelze z pouhého snášení tohoto doteku na prsa odvoditi souhlas i k dále jdoucímu necudnému ohmatávání rodidel a sám obžalovaný Gustav Z. nehájil se předpokladem takového souhlasu, neb i jen předpokladem, že pokládal Z-ovou za ženštinu pochybné mravnosti, nýbrž popřel prostě, co mu dávala obžaloba za vinu. Skutkový děje jest v rozsudku i ve směrech stížností dotčených zjištěn způsobem formálně bezvadným a správně hodnotěn i po stránce právní. Bezdůvodnou zmatečnou stížnost bylo proto zavrhnouti.

Čís. 3303.

Návrh na delegaci je po případě předčasný, nedospěla-li trestní věc ani do období obžaloby, takže nelze se dosud vyjádřiti o tom, které z případů (podvodu) budou zažalovány a které svědky bude třeba předvolati osobně k hlavnímu přelíčení.

(Rozh. ze dne 24. října 1928, Nd I 364/28.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací v trestní věci proti obviněnému pro zločin podvodu a j. zavedené u zemského trestního soudu v Praze návrh státního zastupitelství v Praze, aby byl k projednání delegován zemský soud v Opavě; zamítl prozatím jako předčasný.